

Effectief handelen

Toen het kabinet begin dit jaar aantrad, had het honderd dagen nodig om door het land te trekken en weer *feeling* te krijgen met wat er onder de bevolking leefde. Minister Ronald Plasterk had echter nog meer tijd nodig om erachter te komen wat er nu precies in het onderwijs leefde, dus stelde hij nog een commissie in. Deze commissie – onder leiding van Alexander Rinnooy Kan – kwam eind september met haar aanbevelingen en een pakket maatregelen waardoor de positie van de leraar eindelijk weer versterkt zou worden.

Eind november kwam de minister met een beleidsplan. De verwachtingen waren hooggespannen. De nood is hoog, er moest nu eindelijk iets gebeuren en Plasterk leek doordrongen te zijn van de urgentie van het probleem. Zouden leraren beter betaald worden, zou hun imago opgepoetst worden, zou het onderwijs er structureel 1,1 miljard bij krijgen, zoals de Commissie-Rinnooy Kan had voorgesteld? Zou er licht gloren aan het einde van de tunnel?

Nou, nee. Na veel spierballentaal van Plasterk, een helder rapport van Rinnooy Kan en veel hoopgevende berichten in de media is het geformuleerde plan van het ministerie (met als titel *LeerKracht van Nederland*) weinig meer dan de oude tactiek van pappen en nathouden. De intenties zijn mooi, maar zelfs het gewichtig taalgebruik – ‘daadkracht, effectief handelen en extra investeringen’ – kan niet verhullen dat het actieplan van de minister slechts een slap aftreksel is van Rinnooy Kans adviezen, waardoor het maar zeer de vraag is of het onderwijs op langere termijn hiervan zal profiteren.

Wat stelt het *Actieplan LeerKracht van Nederland* nu concreet voor? Het onderschrijft de ernst en urgentie van het probleem in het onderwijs. Er moet een stevige impuls gegeven worden aan het lerarenkorps en daarmee aan de kwaliteit van het onderwijs. Het lerarentekort dreigt ‘dramatisch’ te worden en kwalitatief goede leraren zijn schaars. Ook de toch al hoge werkdruk neemt verder toe. Hier moet verandering in komen. ‘De leraar moet als het ware weer terug op een voetstuk’, aldus het beleidsplan.

De hieruit voortvloeiende maatregelen liggen voor de hand. Verhoog het salaris substantieel, laat docenten minder lesuren draaien en laat de overheid duidelijkheid

scheppen over te behalen eindtermen. Fout! De minister van Onderwijs gooit het over een andere boeg. Hij wil geen generieke salarisverhoging, de automatische periodieken verdwijnen, geen koppeling van opleiding met salaris, leraren moeten van een 36-urige naar een 40-urige werkweek, de bapo verdwijnt en managers in het primair onderwijs krijgen een salarisverhoging van 275 euro per maand.

Wanneer je het actieplan leest, dan bekruipt je het gevoel dat dit al maanden op de plank heeft gelegen en dat het instellen van de Commissie-Rinnooy Kan volstrekt zinloos is geweest. De ernst van het probleem is glashelder, maar de maatregelen zijn halfbakken. Bekijk het eens vanuit het perspectief van jonge mensen die overwegen leraar te worden. Zullen zij warmlopen voor een langere werkweek, een zestigjarige collega als coach, een arbeidsmarkttoeslag om te werken in gebieden (lees: delen van de grote steden) waar niemand meer wil werken, een bindingstoeslag als je na twaalf jaar op je maximumsalaris zit? Zullen zij de logica inzien van het feit dat een tweedegraadsdocent hetzelfde verdient als zijn eerstegraadscollega met academische opleiding?

De situatie in het Nederlandse onderwijs vraagt om actie. De problemen zijn onderkend en de oplossingen liggen voor de hand. De minister doet boude uitspraken, maar heeft ondertussen boter op zijn hoofd. Maar misschien kan het ook niet anders. Rinnooy Kan becijferde dat er 1,1 miljard structureel nodig was om iets aan de onderwijsproblematiek te doen. Plasterk trekt volgend jaar slechts 173 miljoen hiervoor uit. Pas in 2016 – nog negen jaar geduld dus – zou het onderwijs op 1,1 miljard extra kunnen rekenen.

Zolang de politieke wil ontbreekt om daadwerkelijk te investeren in het onderwijs, zal er ook geen krachtig beleid gevoerd kunnen worden. Tegen 2012 is 75 procent van het huidige lerarenkorps met pensioen; vier jaar later komt er pas structureel 1,1 miljard vrij. En dat noemt Plasterk ‘daadkracht, effectief handelen en extra investeringen’.

Johan Graus
Hoofdredacteur